

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ
СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

*Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, присвячена 100-річчю з дня народження професора, заслуженого працівника вищої школи України
Фесенка Дмитра Мусійовича*

ПОЛТАВА 2026

УДК 657:005:316

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції. Полтавський державний аграрний університет (26 березня 2026 р.). Полтава, 2026. 1770 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету: КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету: ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, м. Львів

ДУБІНІНА МАРИНА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Миколаївського національного аграрного університету

ЗОЛЯ ОЛЕКСІЙ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму Полтавського державного аграрного університету

КОБСЛЄВА ТЕТЯНА – д.е.н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ЛПСЬКИЙ РОМАН - к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ЄРШОВА НАТАЛІЯ – д.е.н., професор, професор кафедри обліку і фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

БЕЗКРОВНИЙ ОЛЕКСАНДР – декан факультету обліку та фінансів, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, Дніпровського державного аграрно-економічного університету

ПРИЙДАК ТЕТЯНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ISBN 978-617-8797-26-3 2026-19

© Автори, 2026

© Кафедра обліку і оподаткування, 2026

© Полтавський державний аграрний університет, 2026

Міністерство освіти і науки України

Державна наукова установа
«Український інститут науково-технічної
експертизи та інформації»

ПОСВІДЧЕННЯ № 243
про реєстрацію проведення заходу
від 02 лютого 2026 р.

одержувач	Полтавський державний аграрний університет
назва заходу	IX Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством» присвячена 100-річчю з дня народження професора, заслуженого працівника вищої школи України Фесенка Дмитра Мусійовича
дата і місце проведення	26 березня 2026 року м. Полтава
орієнтовна кількість учасників	300

Завідувач відділу інформаційного
забезпечення міждержавного
науково-технічного співробітництва

В.В. Матусевич

ЛУЦЕНКО ДМИТРО, аспірант,
Науковий керівник - **ЄРМОЛАЄВА МАРИНА**, к.е.н., доц.,
професор кафедри обліку і оподаткування,
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННИХ РИЗИКІВ

Аграрний сектор України в умовах воєнного стану зазнає суттєвих трансформацій, що супроводжуються значними втратами ресурсів, порушенням логістичних ланцюгів, зростанням виробничих ризиків та нестабільністю зовнішнього середовища. Воєнні дії спричиняють як прямі втрати (знищення активів, скорочення посівних площ), так і непрямі (зростання витрат на логістику, енергоресурси, страхування, безпеку виробництва). У таких умовах особливої ваги набуває ефективне управління витратами як ключовий інструмент забезпечення фінансової стійкості аграрних підприємств.

У сучасних умовах господарювання витрати аграрних підприємств формуються під впливом низки специфічних чинників, серед яких ключовими є: нестабільність ринків збуту, обмеженість матеріально-технічних ресурсів, зростання вартості паливно-енергетичних ресурсів, руйнування інфраструктури, а також підвищення ризиків втрати активів.

Управління витратами в умовах воєнних ризиків доцільно розглядати як комплексний процес, що включає планування, облік, контроль та аналіз витрат з урахуванням факторів невизначеності. Особливістю цього процесу є необхідність оперативного реагування на зміну зовнішніх умов та адаптації управлінських рішень.

Виходячи з реалій, традиційні підходи до управління витратами в аграрних підприємствах потребують удосконалення з урахуванням воєнних реалій. Економічній службі аграрного підприємства доцільно запровадити:

- гнучке бюджетування, яке дозволяє швидко коригувати планові показники залежно від змін у зовнішньому середовищі;
- сценарне планування витрат з урахуванням різних варіантів розвитку подій;
- посилений контроль за змінними витратами, які найбільше піддаються коливанням;
- систему внутрішнього моніторингу витрат із використанням аналітичних інструментів.

Особливої уваги потребує також обліковий аспект управління витратами. В організації обліку витрат слід забезпечити їх деталізацію за центрами відповідальності, видами діяльності та об'єктами обліку, що дозволяє підвищити якість управлінських рішень.

Особливу увагу слід приділити застосуванню методів оптимізації витрат аграрних підприємств. Основними напрямками оптимізації в умовах воєнних ризиків є:

- раціональні методи використання матеріальних ресурсів;
- оптимізація логістичних витрат шляхом пошуку альтернативних каналів постачання та збуту;
- запровадження технологій зниження енергозалежності виробництва;
- впровадження ресурсозберігаючих технологій;
- диверсифікація виробництва з метою зменшення ризиків.

Крім того, важливим інструментом управління витратами є ризик-менеджмент, який передбачає ідентифікацію, оцінку та мінімізацію ризиків, що впливають на формування витрат. У цьому контексті доцільним є створення системи раннього попередження ризиків та формування резервів для покриття можливих втрат. У системі управління витратами важливим є застосування таких інструментів ризик-менеджменту:

- диверсифікація діяльності (виращування різних культур, освоєння нових ринків збуту);
- страхування ризиків (урожаю, майна, відповідальності);
- створення резервів для покриття непередбачених витрат;
- гнучке бюджетування, що враховує можливі сценарії розвитку подій;
- контрактні механізми (форвардні угоди, довгострокові контракти);
- цифровий моніторинг (використання GPS, супутникових даних для контролю стану посівів).

Особливого значення набуває інтеграція ризик-менеджменту в обліково-аналітичну систему підприємства. Це передбачає відображення ризиків у внутрішній звітності, формування аналітичних показників для оцінки ризиків та використання управлінського обліку як інструменту підтримки прийняття рішень.

Слід також зазначити, що ефективно управління витратами в умовах війни неможливе без належної інформаційної підтримки. Використання сучасних цифрових технологій та аналітичних систем сприяє підвищенню оперативності обробки інформації та якості прийняття управлінських рішень.

1. Єрмолаєва М., Луценко Д. Воєнні втрати аграрного сектору: моніторинг, організація обліку та звітність. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2025. № 11. С. 292-300. URL: <https://aab-economics.kmf.uz.ua/aabe/article/view/368/356>
2. Руденко С., Гіржева О., Рижикова Н., Накісько О. Ризик-менеджмент у системі антикризового стратегічного управління аграрних підприємств. *Modeling the Development of the Economic Systems*. 2023. №3. С.155-162. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-9-21>

Кравчук Оксана, Головінов Владислав	
<i>HR-аналітика мотиваційного клімату як інструмент підтримки управлінських рішень в умовах турбулентності</i>	413
Кульгейко Михайло	
<i>Стратегічний аналіз фінансових витрат з метою формування бюджетів підприємства</i>	416
Кульчицький Андрій. Науковий керівник – Зомчак Лариса	
<i>Регіональний розвиток підприємництва в Україні: комплексне оцінювання та типологія</i>	419
Лазаренко Юлія, Кияниця Катерина	
<i>Лідерство 4.0: трансформація корпоративної культури в умовах інтеграції технологій штучного інтелекту</i>	422
Лахтюк Тетяна. Науковий керівник – Скорук Олена	
<i>ABC-COSTING як інструмент підвищення точності управлінського обліку витрат</i>	425
Левицька Наталія. Науковий керівник – Зайка Світлана	
<i>Інноваційні методи прийняття управлінських рішень у закладах охорони здоров'я</i>	428
Левковська Людмила, Колмакова Валентина	
<i>Удосконалення системи обліку водокористування в контексті екосистемного підходу</i>	430
Лисиця Надія, Чернявська Юлія, Горбенко Сергій	
<i>Антикризовий потенціал підприємства в умовах війни</i>	433
Лук'янова Наталія. Науковий керівник – Зайка Світлана	
<i>Теоретичні засади розвитку експертної аналітики в умовах воєнної невизначеності</i>	435
Луценко Дмитро. Науковий керівник - Єрмолаєва Марина	
<i>Управління витратами аграрних підприємств в умовах воєнних ризиків</i>	437
Луців Андрій	
<i>Шляхи покращення системи управлінського обліку витрат на підприємствах таропакувальної галузі</i>	439
Малиш Вікторія. Науковий керівник – Єгорова Олена	
<i>Інформаційно-аналітичне забезпечення фінансових рішень як фактор підвищення ефективності управління підприємством</i>	442
Мащенко Анна. Науковий керівник – Саванчук Тетяна	
<i>Еволюція підходів до управління виробничими витратами аграрних підприємств: від традиційної калькуляції до сучасних управлінських інструментів</i>	444

